

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XIV., číslo 22

26. 11. 2017 / neprodejné

Z OBSAHU	Mše svatá je modlitba. Katecheze papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: Arcibiskup Jan Cieplak a Mons. Konstanty Budkiewicz	05
	Fatima: Putování sochy Panny Marie	06
	Čekání na Pánův příchod	08

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého papeže
Lva Velikého († 461)

Když někdo miluje Boha, stačí mu, jestliže se líbí tomu, kterého miluje. Neboť nelze žádat větší odměnu, než je sama láska. *Vždyť láska je z Boha, poněvadž sám Bůh je láska. A je-li jím zbožný a čistý duch naplněn, raduje se natolik, že kromě něho netouží po žádném jiném potěšení. Je tedy pravda pravdoucí, co říká Pán: Kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce. Co jiného je však poklad člověka než určitý soubor jeho děl a souhrn jeho prací? Neboť co kdo zasel, to také sklídí a jaké je něčí dílo, taková je i jeho cena. A od čeho si člověk slibuje potěšení? Od užitku, k tomu upíná zájem svého srdce. A poněvadž je mnoho druhů bohatství a různé jsou předměty potěšení, je poklad každého určován jeho vlastní touhou. Takže vyplývá-li z dychtění po věcech pozemských, neučiní podíl na něm nikoho šťastným, ale ubohým.*

Zato ti, kteří myslí na vyšší věci, a ne na pozemské, a kterým nejde o to, co pomíjí, ale o to, co je věčné, mají v tom neporušitelné bohatství. Prorok o něm říká: *Přiblížil se náš poklad a naše spása, moudrost a kázeň a zbožnost od Pána: to jsou poklady spravedlnosti. S pomocí milosti Boží se jimi i pozemské statky mění v nebeské, když totiž lidé užívají majetku, ať už spravedlivě zděděného nebo jinak nabytého, jako nástroje k něčemu zbožnému. Jestliže například to, co mají navíc, rozdělují na podporu chudých, shromažďují si bohatství, o které nemohou přijít. Neboť co rozdali almužnou, to už nepodléhá žádné újmě. A tak mají právem srdce tam, kde je jejich poklad. Neboť blaze těm, kteří si pěstují takovéto bohatství, aby rostlo, a nebojí se, že je ztratí.*

Foto: <http://www.geograph.org.uk>, Julian P. Guifogg (CC BY-SA 2.0)

Štěstím Církve, nás křesťanů, je její hlava-Kristus

V závěru liturgického roku na slavnost Krista Krále bychom jako Boží děti – jimi skutečně jsme – měli přijmout slovo Kristovo, vážné královské slovo. Ježíšovo slovo je pravda. Je vysloveno vždy v síle Ducha a úloha Ducha vůči Kristu a jeho slovu určuje hluboké pouto mezi Otcem, Synem a Duchem: zjevení pochází od Otce, uskutečňuje ho Syn a zdokonaňuje ho výklad Ducha. Boží slovo, slovo pravdy je naším bezpečím.

Vyjděme ze skutečnosti, že po pravdě vlastně všichni toužíme. Nikdo z nás by přece nechtěl být obelháván! Pravdu oprávněně pokládáme za významnou

hodnotu našeho života. Život člověka je bez pravdy nedůstojný a nedostatkem pravdy člověk strádá. Výhodou víry je, že rozumí biblickému konstatování, že „dar darů“ je Duch Boží, duch pravdy, a že tedy stačí, aby byl jeden, že má mimořádnou sílu, že se projevuje ve všech pokřtěných v Krista tak, aby byli užiteční, a že jeho působením tvoříme jedno tělo, jedno společenství, i když každý z nás je svéprávný jednotlivý úd, plnohodnotný člen. Ve společenství Nejsvětější Trojice jedna božská osoba netrpí tím, že je spjata s druhou neb třetí božskou osobou.

Dokončení na str. 3

Foto: Církev.cz / Mazur / catholicnews.org.uk

Seznam.cz vyřadil z vyhledávání stránky s nelegálním prodejem potratových tablet

Hnutí Pro život ČR požádalo společnost Seznam.cz, a.s. o vyřazení z výsledků vyhledávání internetové stránky nelegálně prodávající tablety způsobující umělý potrat (RU-486). Tyto tablety určené k usmrcení nenarozeného dítěte do 7. týdne těhotenství jsou v ČR dostupné pouze na specializovaných gynekologických pracovištích z důvodů významných zdravotních rizik pro matku.

Seznam.cz, a.s. ve své odpovědi mj. uvedl: „Vaši žádost i citované internetové stránky jsme prověřili a z důvodu jejich rozporu s platnou legislativou v oblasti regulace léčiv již tyto internetové stránky nejsou ve vyhledávači Seznam.cz nadále dostupné.“

Ilegální prodej ohrožuje nejen životy a zdraví těhotných žen, ale může také být zneužíván k vynuceným potratům. Linka pomoci, kterou provozuje Hnutí Pro život ČR a která se zaměřuje na pomoc těhotným ženám, poskytla v roce 2016 bezplatně služby 287 klientkám. Prokazatelně pod tlakem bylo 47 % žen v době těhotenství. Více než 22 % žen se na Linku pomoci obrátilo ale až po potratu, k němuž byly donuceny partnerem, zastrásováním v rodině, obavami z budoucnosti a ekonomické situace. Téměř 10 % případů představovalo otevřené násilí.

HPŽ ČR

Zpráva o pronásledování křesťanů 2015–2017

Pronásledování křesťanů dosáhlo v nejpostiženějších zemích v letech 2015–2017 svého historického vrcholu. Kristovi následovníci jsou nejvíce perzekvovanou skupinou na světě. Přesto se o nich málo hovoří. Západní vlády by proto měly využít svého vlivu a zastat se utlačovaných menšin, zejména křesťanů. Vyplývá to z poslední zprávy *Pronásledování a zapomenutí*, kterou vydala papežská nadace Církev v nouzi. Dokument sleduje třináct zemí s vysokou mírou pronásledování. Usiluje o hlubší vhled do problematiky, uvádí proto příčiny současného stavu i možné vyhlídky.

Perzekuce Kristových následovníků je podle Církev v nouzi nejhorší v dějinách. Křesťané jsou nejen nejvíce pronásledovanou skupinou; stále více věřících navíc zažívá ty nejhorší formy útlaku. Počet zemí, v nichž křesťané zakouší nepřátelství, vzrostl ve sledovaném období ze 108 na 128. Perzekucí prochází podle různých organizací 200–600 milionů křesťanů.

Za nejvýznamnější faktor označuje Církev v nouzi násilný exodus křesťanů. V Sýrii bylo v březnu 2016 půl milionů věřících v Krista oproti 1,2 milionů o pět let dříve. Z Aleppa uprchlo 75 procent křesťanů. Procento je přitom výrazně vyšší oproti jiným uprchlíkům, kterých odešlo ze severosyrského města 25 procent. Křesťané v Iráku a Sýrii se stali obětí genocidy. Podobné masové vyvražďování probíhá také v Nigérii.

Podle nového dokumentu vlády dosud selhávají v zastavení genocidy a potrestání viníků, jak je uvedeno v úmluvě o genocidě, některé západní země svými kroky naopak posilují extremismus. „Křesťany je nutné zachránit teď, nebo nikdy,“ uzavírá Církev v nouzi zkrácenou verzi své zprávy. „V době, kdy roste zájem médií o práva lidí nezávisle na pohlaví, etniku nebo sexualitě – abychom jmenovali pouze některé –, je ironií, že v mnoha sekcích médií je tak malé pokrytí natolik masivního pronásledování, jež zakouší mnoho křesťanů,“ dodává.

Církev.cz

Stát má právo rozlišovat mezi uprchlíky a ekonomickými migranty

Každá země má právo rozlišovat mezi skutečnými uprchlíky a ekonomickými migranty, kteří nesdílejí kulturu dané země, řekl kardinál Robert Sarah. Na konferenci *Europa Christi* pořádané v Polsku africký kardinál poznamenal, že polský stát odmítá přijmout „logiku“ rozdělování migrantů, kterou jí „někteří lidé chtějí vnutit“. V komentáři, který otiskl polský časopis *Gość*, kardinál Sarah dodal, že ač je každý migrant lidskou bytostí, kterou je nutno respektovat, situace je složitější, pokud migranti přicházejí z jiné kultury a vyznávají jiné náboženství a ohrožují obecné dobro ve státě.

„Ideologie liberálního individualismu podporuje mísení, které má napomoci erozi přirozených hranic států a kultur a vede ke vzniku post-nacionálního a jednorozměrného světa, kde již jde jen o jediné – o konzum a produkci,“ řekl kardinál Sarah.

Zmínil i myšlenku papeže Františka, když řekl, že evropské národy musí přijmout odpovědnost za destabilizaci zemí, z nichž migranti přicházejí, to však neznamená, že se mají změnit v důsledku masové imigrace.

Catholic Herald

Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Všem dárčům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

Mons. Chaput: V případě nejasností vykládat ve shodě s učením předchozích papežů

Bůh po nás nežádá, abychom zachránili církev nebo zastavili svět. To je v jeho rukách. Chce po nás něco daleko prostšího a důležitějšího. Každého z nás, kněží, žádá, abychom byli věrní a abychom byli uzdravující přítomností uprostřed jeho a našeho lidu – řekl arcibiskup Charles Chaput na národním setkání filipínských kněží pracujících ve Spojených státech, kteří jej požádali o přednášku na téma *Amoris laetitia*.

V přednášce arcibiskup Chaput připomněl, že trvalý svazek muže a ženy založený na lásce a otevřený životu je tím, co spojuje naši kulturu a zajišťuje jí budoucnost. O toto pojetí je třeba v dnešní společnosti bojovat a neupadat do zmatku, který se zmocnil mnoha jiných křesťanských komunit. Je to tím důležitější, že žijeme v časech hlubokých sociálních změn. Nejsme schopni je zastavit, ale máme zůstat věrní uprostřed nich. Navzdory zmatkům máme hlásat pravdu a žít podle ní.

S odkazem na obsah exhortace *Amoris laetitia* arcibiskup Chaput připomněl, že církev musí přicházet k lidem v jejich reálné situaci a doprovázet je. Toto doprovázení, které je jedním z klíčových termínů dokumentu, však znamená vést je správným směrem, citlivě, ale poctivě, v pravdě sdělované s láskou. Rozhodně je nelze interpretovat jako utvrzování lidí v jejich chybách. Byli bychom špatnými učedníky Krista, kdybychom neměli odvahu říkat pravdu tak, jak jí církev vždy rozuměla. Pokud jde o osmou kapitolu exhortace, o jejíž interpretaci se vedou spory, arcibiskup Chaput dodal, že stejně jako u všech jiných papežských dokumentů týkajících se víry a mravů je třeba i v tomto případě interpretovat nejasnosti ve shodě s učením předchozích papežů.

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

Dokončení ze str. 1

Ani my, lidé a křesťané, žijící z Ducha pravdy, nestrádáme, když jsme s druhými křesťany spojeni jako v jedné rodině. Na pravdě pak máme účast všichni. Vždyť všichni příbuzní mají užitek z rodinného vlastnictví.

Je snad zbytečné kohokoliv přesvědčovat o tom, že je vždycky lidskou tragédií, pokud člověku kupř. v důsledku těžké nemoci uříznou nohu nebo při neštěstí přijde o ruku. Celému organismu chybí něco zásadního a trpí tím celý člověk. Tvořit s ostatními křesťany jedno tělo je normální stav zdravého organismu církve. Odpoutá-li se někdo svéhlavě a jedná-li zlovolně proti Duchu Božímu, v důsledku těžkého hříchu je pak celý organismus postižen, a odpoutaný, izolovaný úd odumírá.

Má-li něco „hlavu a patu“, potom je to smysluplná skutečnost. Kristus je hlavou těla církve. Bez hlavy před námi stojí torzo, troska. Bezhlavě, tedy nezodpovědně jedná šílenec. Oprávněně a výstižně mluví svatý Augustin, svatý Řehoř Veliký, svatý Tomáš Akvinský i svatá Jana z Arku o tom, že Ježíš Kristus a církev jsou jedno. Šťěstím církve, nás křesťanů, je její hlava-Kristus a radostí hlavy-Krista je jeho sepětí s tělem církve, s námi. Vždyť přišel, abychom měli život v hojnosti. I to je hluboká pravda.

Jednota Krista a církve, hlavy a údů, zahrnuje také rozlišení obou v osobním vztahu. Církev je Kristem chápána jako jeho nevěsta, nikoliv manželka. Ve snoubeneckém vztahu se stále usiluje o přízeň a lásku toho druhého jemně a s taktem. Nic není jistého! Nikdo nemůže a nechce říci: už tě mám, už jsem tě získal, už patříš jenom mně! Žádné násilí nepřichází v úvahu. Církev ve svých údech navždy zůstává neposkrvněnou snoubenkou neposkrvněného Beránka, ženicha Krista. Ten ji miluje a o ni pečuje jako o své vlastní tělo.

Výjimečnost vztahů mezi hlavou a tělem v Kristově církvi, v tajemném Těle Kristově, je plodným důsledkem působení ojedinelého „daru darů“, majícího mimořádnou sílu s úžasnými projevy moci – Ducha Svatého. Duch pravdy nás posiluje ve vědomí, že tak, jak patříme jedni druhým, patříme i Bohu, jsme členy královské rodiny.

Mons. Jan Baxant, biskup litoměřický

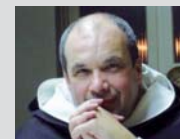
V církvi je mnoho krásného. Nacházíme v ní Pána. Díky apoštolské a posvěcující službě církve pak můžeme s Pánem vytvořit úzký přátelský vztah. V církvi též nalezneme Matku. Ve dvojím smyslu. Ona sama je naší Matkou, když nás vychovává, těší a povzbuzuje k dobrému životu a věrnému následování Ježíše. A pak je tu Panna Maria – Matka církve. Její pozornost a něha je stále přítomná. Maria bdí nad všemi svými dětmi, chrání nás a pomáhá nám uchovat hlubinné spojení s Kristem. Pokladů v církvi je zajisté více. Celý poklad Božího zjevení, celá plejáda andělů a světců. Ale nejvyšší stojí Boží Syn a jeho Matka.

Krásné věci v církvi nás těší. Kolik štěstí plyne ze vztahů lásky, které jsou nám nabídnuty. Máme z nich radost, sami se v nich nasazujeme a z nich také čerpáme milost, pokoj a sílu. Víme však, že v církvi putující není vše ideální. Každý můj hřích církve zraňuje a špiní. Naštěstí známe cestu k nápravě.

Vážnější než naše osobní selhání je, dostane-li se do ohrožení katolická víra. Donedávna jsem to nepovažoval za možné. Dnes vidím, že k rozdělení v této oblasti dochází. V otázce přístupu rozvedených a znovu sezdaných ke svátostem stojí proti sobě řady biskupů. Biskupové Malty a Německa jsou pro možnost výjimek a zmocňují k tomu kněze – zpovědníky. Biskupové Polska hájí stálou nauku církve a tam, kde chybí vůle nepokračovat v objektivně těžce hříšném jednání, přístup ke svátostem nedovolují.

Přítom nejde jen o pastorační přístup. Dotýká se to hloubky naší víry a svátostné úcty. Jako kněz Kristův vnímám, že nikdy nemohu udělit rozehřešení jakéhokoliv vážného hříchu, chybí-li pravá lítost, zahrnující i rozhodnutí s hříchem se rozejít. Svatý farář arský řekl: „Nikdy nebyl žádný zavržen proto, že udělal příliš mnoho zlého, ale mnozí jsou v pekle pro jediný smrtelný hřích, kterého nechtěli litovat.“

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

MŠE SVATÁ JE MODLITBA

Katecheze papeže Františka na generální audienci

Luca Giordano: Přijímání apoštolů (před 1705). Foto: Wikimedia Commons

Drazí bratři a sestry, dobrý den! Porozumění kráse eucharistické slavnosti bych rád začal od velmi jednoduchého aspektu, že totiž mše je modlitbou, ba dokonce je povytce tou nejvznešenější, nejvelebnější a zároveň „nejkonkrétnější“ modlitbou. Je setkáním lásky s Bohem skrze jeho Slovo a skrze Ježíšovo Tělo a Krev. Je to setkání s Pánem.

Co je modlitba

Nejprve si však musíme odpovědět na jednu otázku. Co je vlastně modlitba? Je to především dialog, osobní vztah s Bohem. A člověk byl stvořen jako bytost, která má osobní vztah s Bohem a realizuje se plně pouze v setkání se svým Stvořitelem. Cesta života vede vstříc definitivnímu setkání s Pánem.

Knihy Geneze tvrdí, že člověk byl stvořen k obrazu a podobě Boha, jenž je Otcem i Synem i Duchem Svatým, dokonalým vztahem lásky, kterou je jednota. Z toho můžeme chápat, že my všichni jsme stvořeni, abychom navázali dokonalý vztah lásky v nepřetržitém dávání a přijímání a tak mohli nalézt plnost svého bytí.

Když byl Mojžíš před hořícím keřem povolán Bohem, tázal se, jaké je jeho jméno. A co odpověděl Bůh? „Já

jsem, který jsem“ (Ex 3,14). Tento výraz ve svém původním smyslu vyjadřuje přítomnost a přízeň. Bůh totiž vzápětí dodává: „Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův“ (v. 15). Tak také Kristus, když povolává svoje učedníky, volá je, aby byli s ním.

V eucharistii se Pán setkává s naší slabostí, aby nás opět přivedl k našemu prvotnímu povolání, totiž být k obrazu a podobě Boha.

Toto je tedy největší milost: můžeme zakoušet, že mše svatá, eucharistie je výsostným momentem přebývání s Ježíšem a skrze něho s Bohem a s bratřími.

Umět setrvat v mlčení

Modlit se znamená také, jako v každém opravdovém dialogu, umět setrvat v mlčení. V dialozích existují momenty mlčení, společného ztišení s Ježíšem. Jdeme-li však na mši svatou a přijdeme o pár minut dříve, začneme klábovit s někým, kdo je vedle nás. Není to však chvíle ke klábo-

sení. Je to chvíle ke ztišení, abychom se nachystali k dialogu. Je to chvíle k usebrání srdce, abychom se připravili na setkání s Ježíšem. Mlčení je velice důležité: nepřicházíme na divadlo, jdeme na setkání s Pánem, a mlčení nás připravuje a provází. Zůstávejme mlčky s Ježíšem. A z tajemného Božího mlčení vyplyne jeho Slovo, které zazní v našem srdci. Sám Ježíš nás učí, že je možné „prebývat“ s Otcem, a dává to najevo svojí modlitbou.

Evangelia nám ukazují Ježíše, jak odchází do ústraní, aby se modlil, a učedníci, kteří pozorují tento jeho důvěrný vztah s Otcem, pocítí přání mít v něm účast a žádají: „Pane, nauč nás modlit se“ (Lk 11,1). Ježíš odpovídá, že první nezbytností modlitby je umět říci „Otče“. Nejsem-li schopen říci Bohu „Otče“, nejsem schopen se modlit. Musíme se naučit říkat „Otče“, tedy stanout v jeho přítomnosti se synovskou důvěrou. Abychom se to však naučili, je třeba pokorně uznat, že potřebujeme poučení, a jednoduše říci: Pane, nauč mne modlit se.

Být pokorní a důvěřovat Bohu

Toto je první bod: být pokorní a uznat, že jsme dětmi; spočinout v Otcu a důvěřovat mu. Ke vstupu do nebeského království je nezbytné být maličký jako děti. V tom smyslu, že děti umí důvěřovat, vědí, že se někdo stará o ně, o to, co budou jíst, co si obléknou a tak dále (srov. Mt 6,25–32). Toto je počáteční postoj: důvěřovat a svěřovat se jako děti rodičům; vědět, že Bůh na tebe pamatuje, pečuje o tebe, o mne a o všechny.

Ochota nechat se překvapit

Druhou dispozicí, která je rovněž vlastní dětem, je ochota nechat se překvapit. Dítě neustále klade tisíce otázek, protože touží objevit svět, a dívá se dokonce maličkovitě, protože všechno považuje za nové. Pro vstup do nebeského království je nezbytné umět žasnout. Zeptejme se: necháváme se v našem vztahu s Pánem, v modlitbě udivit, anebo myslíme, že modlit se

znamená mluvit k Bohu, jako to dělají papoušci? Nikoli, znamená to svěčit se, otevřít srdce a nechat se udivit. Necháváme se překvapit Bohem, který je vždycky Bohem úžasu? Setkání s Pánem je totiž vždycky živé, nikoli muzeální. Je to živé setkání, a my přicházíme na mši, nikoli do muzea. Jdeme na živé setkání s Pánem.

Znovu se narodit

V evangeliu je řeč o jistém Nikodémovi (srov. Jan 3,1–21), starším muži, který byl v Izraeli autoritou a přichází za Ježíšem, aby jej poznal. Pán k němu promlouvá o nezbytnosti „znovu se narodit“ (srov. v. 3). Co to znamená? Je možné naro-

dit se znovu? Žít znovu s chutí, radostí a úžasem? Lze to i tváří v tvář tolika tragédiím? To je základní otázka naší víry a touha každého věřícího, totiž touha narodit se znovu, radost začít znovu. Máme tuto touhu? Vskutku je možné snadno ji ztratit, protože v důsledku mnoha aktivit a plánů, které chceme uskutečnit, nám nakonec zůstává málo času a ztrácíme ze zřetele základ: život svého srdce, svůj duchovní život, kterým je setkání s Pánem v modlitbě.

Pán nás vskutku překvapuje, když nám ukazuje, že nás má rád i v našich slabostech. „Ježíš Kristus [...] je smírnou obětí za naše hříchy, a nejen za naše, ale

i za hříchy celého světa“ (1 Jan 2,2). Tento dar, pramen opravdové útěchy – Pán totiž vždycky odpouští a těší – je darem, který je nám dáván skrze eucharistii, onu svatební hostinu, kde se Ženich setkává s naší slabostí. Mohu říci, že když přistupuji na mši k přijímání, setkává se Pán s mojí slabostí? Ano. Můžeme to říci, protože je to pravda! Pán se setkává s naší slabostí, aby nás opět přivedl k našemu prvotnímu povolání, totiž být k obrazu a podobě Boha. To je prostředí eucharistie, toto je modlitba.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezitimulky redakce)*

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

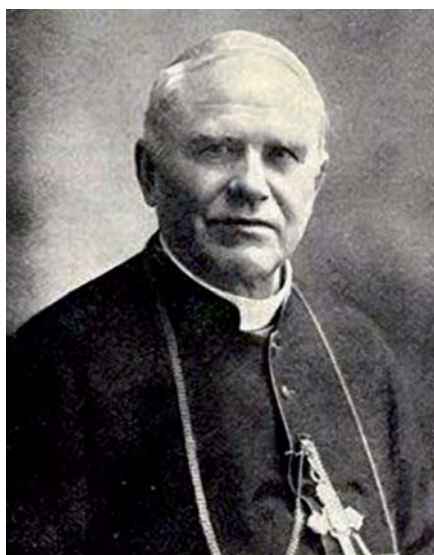
Arcibiskup Jan Cieplak a Mons. Konstanty Romuald Budkiewicz

V dnešním čísle se budeme věnovat osudům katolických kněží, kteří se stali obětmi politických monstrprocesů proti katolické církvi v SSSR brzy po říjnové revoluci.

Nedávno jsme si připomněli sto let od bolševické revoluce v Rusku. Tato událost zásadním způsobem ovlivnila světové dějiny 20. století, včetně naší země. Přinesla nastolení komunismu, který se následně rozšířil z Ruska do dalších zemí Evropy a postupně i do Asie, Afriky či Ameriky. V posledních číslech našeho seriálu jsme se věnovali polským mučedníkům komunismu. Právě polských duchovních zahynula v důsledku represí v Sovětském svazu celá řada. Dnes se budeme věnovat osudům katolických kněží, kteří se stali obětmi politických monstrprocesů proti katolické církvi v SSSR brzy po říjnové revoluci.

Arcibiskup Jan Cieplak

Narodil se 17. srpna 1857 v Dąbrowie Górniczej, nedaleko města Będzin, na východě Horního Slezska, tehdy v ruském záboru. Jeho otec Jacenty byl horníkem, matka Julianna dva roky po narození Jana zemřela. Studoval na klasickém gymnáziu v Kielcích v letech 1869–1873.

Mons. Jan Cieplak. Foto: <http://www.sosnowiecfakty.pl>

Po rozhodnutí stát se knězem nastoupil do kněžského semináře, rovněž v Kielcích, kde studia zakončil v roce 1878. Poté pokračoval na Teologické akademii v Petrohradě. Zde přijal 24. července 1881 kněžské svěcení. Na této akade-

mii pak zůstal a více než dvě desetiletí vyučoval archeologii, biblistiku, liturgii či chrámový zpěv. V roce 1901 získal doktorát z teologie. 7. prosince 1908 byl vysvěcen v Petrohradě na pomocného biskupa mohylevské diecéze (dnes Bělorusko) a ujal se funkce. Pro svou horlivou činnost, vlastenectví a podporu polského národního hnutí se často dostával do střetu s ruskými úřady a byl pod dohledem carské policie. 6. srpna 1914 se stal administrátorem mohylevské arcidiecéze a 29. dubna 1919 titulárním arcibiskupem makedonského Ochridu. Správu mohylevské diecéze převzal úplně v roce 1919 poté, co jeho předchůdce, arcibiskup Eduard von der Ropp, byl sovětskými orgány zatčen, odsouzen k trestu smrti a na přímluvu západních úřadů a Svatého stolce „pouze“ deportován z ruského území. Jako nejstarší katolický biskup byl Jan Cieplak na území Sovětského svazu v letech 1920–1922 dvakrát krátce vyslýchán a uvězněn příslušníky tajné policie ČEKA.

Mons. Konstanty Budkiewicz

Narodil se 19. června 1867 v Zubrach u Daugavpils (dnešní Litva, tehdy Rusko) v polské rodině. V letech 1886–1890 studoval v kněžském semináři a následně na teologické akademii v Petrohradě. Kněžské svěcení přijal v roce 1893. Působil jako kaplan ve farnosti sv. Kateřiny v Pskově, od roku 1896 byl katechetou polského chlapeckého i dívčího gymnázia ve Vitebsku. Od roku 1903 pracoval ve farnosti sv. Kateřiny v Petrohradě, o dva roky později se stal zdejší probosťem. Vynikal horlivostí, organizačními schopnostmi i národním cítěním. Věnoval se charitativní činnosti, pastoraci nejchudších či členů polského Sokola. Za první světové války byl členem polského spolku pomoci obětem války a podporoval Poláky postižené válkou. Po vyhlášení nezávislosti Polska v roce 1918 zůstal nadále v Rusku a věnoval se pastoraci věřících polské národnosti. Také vyučoval v tajném kněžském semináři v Petrohradě, když oficiální bohoslovecký seminář byl sovětskými úřady uzavřen. V roce 1918 vystupoval na obranu zatčeného metropolity Eduarda von der Roppa a stal se generálním vikářem arcibiskupa J. Cieplaka. 13. března 1923 byl proto zatčen a uvězněn spolu se svým představeným.

V roce 1922 po skončení občanské války došlo v Sovětském svazu k zostření teroru proti většinové pravoslavné církvi a náboženství obecně. Rovněž katolíci museli čelit masivní perzekuci. Katolická

církev byla sovětskými úřady zobrazována jako spojenec imperialistů a měla být v zemi zlikvidována. V průběhu jara byl připravován monstrproces s jejími hierarchy a kněžími. Mezi zatčenými byli i arcibiskup Jan Cieplak a jeho generální

Mons. Konstanty Romuald Budkiewicz
Foto: Wikimedia Commons

vikář Mons. Konstanty Romuald Budkiewicz a dalších třináct kněží. Proces s nimi se uskutečnil před Nejvyšším revolučním tribunálem v Moskvě 21. až 25. března 1923. Zatčení byli obviněni z vytvoření protistátní organizace, antisovětských a kontrarevolučních aktivit, jejichž cílem mělo být zničení Sovětského svazu. Bylo jim kladeno za vinu, že odmítali odevzdat sovětské moci církevní majetek, šířili protistátní propagandu či skrývali v kostelech ostatky zemřelých. Biskup

Cieplak i vikář Budkiewicz byli odsouzeni k trestu smrti, ostatní obvinění duchovní k mnohaletým trestům do pracovních táborů. Biskupu Cieplakovi byl na četné žádosti Svatého stolce a vlád Velké Británie, Itálie, Polska či Československa trest změněn na 10 let odnětí svobody a následně byl vyhoštěn v roce 1924 ze SSSR. Vrátil se do Polska a byl jmenován arcibiskupem ve Vilniusu, ale úřadu se už nestihl ujmout, protože 16. března 1926 zemřel. Je pochován v katedrále ve Vilniusu.

Prelát Romuald Budkiewicz však nebyl přes četné zahraniční intervence ani nabídky polských úřadů vyměnit jej za zatčené sovětské agenty omilostněn. Dle zachovaného svědectví vyšetřovatelů ČEKY kněz před popravou napsal dopis Svatému otci a požádal své mučitele, aby vyřídili pozdrav arcibiskupu Cieplakovi a řekli mu, že až do konce života zůstal věrný Svatému stolci. Poté se pokřížoval, požehnal svým katům, otočil se ke stěně a během odříkávání modlitby byl popraven střelou do týla. Stalo se tak 31. března 1923 a jeho ostatky byly následně spáleny.

V roce 2003 byl zahájen beatifikační proces Mons. Budkiewicze, stejně tak probíhá přípravná fáze blahorečení biskupa Jana Cieplaka.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

FATIMA: PUTOVÁNÍ SOCHY PANNY MARIE

Letos jsme byli svědky putování sochy Panny Marie Fatimské. Toto putování navazuje na starší evropskou a světovou tradici, jejíž počátky spadají do 40. let minulého století.

V září a na počátku října tohoto roku jsme byli svědky toho, jak socha Panny Marie Fatimské za velkého nadšení věřících putovala po naší vlasti. Naši biskupové ji přijali při české národní pouti ve Fatimě dne 13. září. Nebylo to popr-

vé, co socha Panny Marie Fatimské takto u nás putovala: poprvé k tomu došlo v roce 2003. A toto putování po Čechách a Moravě navazuje na starší evropskou a světovou tradici, jejíž počátky spadají do 40. let minulého století.

Portugalsko, „výkladní skříň Panny Marie“

Putování sochy Panny Marie Fatimské začalo v zemi jejího zjevení, tj. v Portugalsku. To bylo vhodně nazváno „výkladní skříň Panny Marie“, protože jasně

ukazuje na to, jaké by byly osudy ostatních zemí, ale i Církve a světa, kdyby jako ono splnily přání Matky Boží. Jak již bylo řečeno,¹ portugalská biskupová zaslavili svou zemi Neposkvrněnému Srdci Panny Marie dne 13. května 1931 a opakovali to při celonárodní pouti téhož dne v roce 1938. To způsobilo, že Portugalsko bylo uchráněno před občanskou válkou, jež naopak postihla vedlejší Španělsko, a zvláště před druhou světovou válkou.

Uprostřed této války, dne 13. října 1942, portugalské ženy z vděčnosti za mír ve své vlasti obětovaly Panně Marii vzácnou korunu, kterou z jejich šperků zhotovili královští klenotníci v Lisabonu: je ozdobena třemi tisíci perlami a nesčetnými drahokamy. Když se po skončení války v roce 1946 oslavovalo třísté výročí zasvěcení Portugalska Neposkvrněné Panně králem Janem IV., kardinál Aloisi Masella, papežský legát, dne 13. května ve Fatimě korunoval tuto korunou tamější sochu Panny Marie. Slavnostní mše svatá se účastnil takřka miliónový zástup poutníků a na jejím konci pronesl papež Pius XII. své rozhlasové poselství, v němž vyzdvihl Mariinu královskou důstojnost.

Korunování putovní sochy Panny Marie

A přesně o rok poté, dne 13. května 1947, Manuel Mendes, arcibiskup evorský, korunoval ve Fatimě Mariinu putovní sochu. Jednalo se o sochu, kterou měl u sebe Mons. Da Silva, leirijský biskup, a jež byla zhotovena pod vedením sestry Lucie. Byla to také sestra Lucie, která poradila, aby právě tato socha byla vybrána jako putovní socha. Při obřadu korunovace byla koruna přinesena třemi mladými princeznami: Marií Piou, princeznou italskou, Mafaldou, princeznou portugalskou, a Alžbětou, princeznou francouzskou. Nataša Derfeldenová, ruská dívka, pronesla modlitbu zasvěcení Ruska Neposkvrněnému Srdci, kterou sama sepsala.

Nebyla to samozřejmě událost, která by náhle spadla z nebe, ale k jejímu uskutečnění se spojilo několik snah: byla to snaha kněží z Berlína, kteří v putování sochy Panny Marie Fatimské viděli prostředek k zahojení ran způsobených

válkou; byla to touha vyjádřená na mezinárodním setkání Ženské katolické mládeže v Gentu v roce 1946 a byla to především snaha mladého belgického kněze-obláta Neposkvrněné Panny Marie Demoutieze, který se stal hlavním promotorem akce. Inspirací byl tzv. „velký návrat“ (*grand retour*) sochy Panny Marie Lurdské ve Francii. Ta vyšla v roce

Putování sochy Panny Marie Fatimské, Praha 2017
Foto: © Jana Havlova / Člověk a víra

Putování sochy Panny Marie je provázeno mnoha tělesnými i duchovními milostmi.

1938 z normandského města Boulogne-sur-Mer, byla požehnána v Lurdech, navštívila víc než 12 tisíc francouzských farností a v roce 1943 se do svého města vrátila.

Socha Panny Marie putuje po světě

Socha Panny Marie Fatimské nejprve putovala po Portugalsku. První zahraniční zemí, kterou navštívila poté, nemohlo nebýt Španělsko. Zde byla vrcholnou událostí pontifikální mše svatá, kterou dne 30. května 1948 slavil před královským palácem v Madridu Leopoldo Eijo

y Garay, madridský arcibiskup. Při mši svaté, která se slavila před sochou Panny Marie a již byla přítomna španělská vláda v čele se svou hlavou, kázal kardinál Manuel Gonçalves Cerejeira, lisabonský patriarcha.

Pak následovaly další země a světadíly: Francie, země Beneluxu, Afrika, Asie, Oceánie, Amerika... Všude socha Panny Marie Fatimské přitahovala velké zástupy lidí a probouzela velký entuziasmus. Zvláštní zmínku si zaslouží její putování v Itálii v roce 1959 v souvislosti s XVI. národním eucharistickým kongresem v sicilské Katánii. Tento kongres i předchozí putování mariánské sochy vyvrcholily zasvěcením Itálie Neposkvrněnému Srdci dne 13. září. Ještě předtím navštívila Panna Maria Fatimská mimořádně San Giovanni Rotundo, tedy obce svatého otce Pia. Světec byl v té době velmi nemocný, avšak ve chvíli, kdy ze svého okna zdravil odlétající sochu Panny Marie, byl zázračně uzdraven. Nebyl to však jediný případ: putování sochy Panny Marie bylo provázeno mnoha tělesnými i duchovními milostmi. Zvláštním úkazem, který se nesčetněkrát opakoval, byly holubice, které usedaly u nohou sochy bílé Paní.

Protože žádosti o sochu Panny Marie byly četné, přidávaly se postupně k původní putovní soše sochy další, až se dospělo k současnému počtu 13 soch. Mezitím v roce 2000 původní socha – poté co navštívila celkem 64 zemí – putovat přestala a od roku 2003 je vystavena ve fatimské růžencové bazilice. Opouští tuto baziliku jen mimořádně, jako byla její návštěva portugalských kontemplativních klášterů v letech 2014–2015 či její putování po portugalských diecézích v letech 2015–2016 jako příprava na fatimský jubilejní rok.

P. Štěpán Maria Filip OP

P. Lect. PhDr. Štěpán Maria Filip OP, Th.D., vyučující na CMTF UP v Olomouci a na Angeli-ku v Římě

¹ Srov. náš článek «Fatima: Portugalsko, „země Panny Marie“». In: *RC Monitor*, 14 (2017), č. 7, s. 7–8.

ČEKÁNÍ NA PÁNŮV PŘÍCHOD

Tajemství víry – Tvou smrt zvěstujeme, tvé vzkříšení vyznáváme, na tvůj příchod čekáme, Pane Ježíši Kriste.

Liturgie a ritus

Mezi věřícími vlivem nízkého vzdělání, nepochopení nebo nedostatečného poučení se často směšuje nebo zaměňuje *liturgie a ritus* (nauka o liturgii říká, co to je liturgie a co je jejím obsahem; ritus je zákonem ustanovená forma liturgie, tzn. úkoly účastníků, kdy stát, sedět, klečat, jít; mlčet, recitovat, zpívat, naslouchat, žehnat se a jakých věcí používat a jakým způsobem). Záměna či směšování liturgie a ritu (obsahu a formy) má za následek, že v myslích mnoha křesťanů panuje zmatek a stěžují si, že v jednom kostele se stojí tehdy a tehdy a v jiném jindy, zpívá se ordinárium takové a jinde, které neznají, a dotazují se faráře, proč je v jeho kostele „jiná“ mše. A dále si stěžují, že je to ve zbožnosti vyrušuje, neví, jak se mají chovat, protože místní farníci si nesedají do prvních lavic, ale spíše do posledních, přední lavice zůstávají volné pro „cizince“, kteří pak celou mši prožijí v neustálém otáčení, co dělat: kdy stát, kdy sedět apod. V některých farnostech si dokonce na svých zvlátnostech zakládají, protože u nich jsou v liturgii velmi „pokročilí“: umějí zpívat tři až pět ordinárií, zatímco jinde stěží zvládnou jedno, stojí celou mši svatou přesně podle předpisu římského misálu, podávají ruce jen sousedům a nepobíhají po kostele a někteří se žehnají tak velkým křížem, že div nevyplhnou sousedovi oko.

Oběť a hostina

Nejasnosti mezi českými věřícími působí také podmínky pro používání předkoncilního misálu Pia V. (vydaný roku 1570 na základě jednání Tridentského koncilu), resp. misálu Jana XXIII. z roku 1962. Tento ritus (jmenovitě oblečení kněze) je silně poplatný barokní zbožnosti.

Misál Pavla VI. vydaný v roce 1970 velmi výraznou změnou zasahuje i ritus i liturgii současně: k charakteru oběti (tridentský katechismus zdůrazňoval, že

mše svatá je zpřítomnění Kristovy oběti na Kalvárii) byl přiřazen charakter hostiny (což bylo dříve zařazeno do učení o svatém přijímání) a význam společenství (o tom starý katechismus neříká nic). Navíc je k eucharistii přiřazeno ještě několik dalších významů.

Rogier van der Weyden: Poslední soud, detail (cca 1450)
Foto: Wikimedia Commons

Především důležitá změna v konsekračních slovech misálu Pavla VI. někdy vede k tomu, že se mnozí domnívají, že je to zásah nejen do ritu mše svaté, ale přímo do liturgie a zpochybují její platnost. Asi i upravovatelé cítili, že původní a pouze jediný charakter mše svaté je charakter oběti, který v misálu Pavla VI.

ustoupil poněkud do pozadí, a více je zdůrazněn charakter hostiny; proto, když kněz při proměňování chleba dříve říkal: *Hoc est enim Corpus meum* – Toto je moje tělo, dnes říká: *Hoc est enim Corpus meum, quod pro vobis tradetur* – Toto je moje tělo, které se za vás vydává. Větší změna je v konsekračních slovech vína (návrat k prapůvodní verzi), kde sice zůstala formule stejná, ale výraz *mysterium fidei* (dříve uprostřed konsekračních slov) je postaven zcela samostatně po proměňování s příslušnou odpovědí lidu v následujících třech variantách: 1. Tvou smrt zvěstujeme, tvé vzkříšení vyznáváme, na tvůj příchod čekáme, Pane Ježíši Kriste. 2. Kdykoli jíme tento chléb a kdykoli pijeme tento kalich, zvěstujeme tvou smrt a čekáme na tvůj příchod, Pane Ježíši Kriste. 3. Zachraň nás svým křížem, vysvoboď nás svým vzkříšením, Ježíši Kriste, Spasiteli světa.

V 1. odpovědi zvěstujeme jeho smrt, vyznáváme vzkříšení a očekáváme jeho příchod, v 2. odpovědi zvěstujeme jeho smrt a čekáme jeho příchod – ale není řeč o vzkříšení. V 3. odpovědi se mluví o kříži (smrt) a vzkříšení – ale vynechává jeho příchod.

Nejčastěji se v kostelích používá odpověď první, pokusím se ji tedy vyložit.

Zvěstovat

Tvou smrt zvěstujeme – *Mortem tuam annuntiamus, Domine*.

Svatý Pavel říká, že nechce znát nic jiného než Krista ukřižovaného a bude se chlubit křížem našeho Pána Ježíše Krista. Zvěstovat Ukřižovaného znamená: Kristus byl skutečně za dnů Pontia Piláta ukřižován, umřel a byl pohřben. Není to mýtus, není to pohádka, je to historická pravda, kterou zvěstujeme. Proč zemřel? Protože Pravda a Láska neztvrdila nad lží a nenávisť, ale naopak lež a nenávisť ztvrdila nad pravdou a láskou. Když náš politik v revolučním nadšení roku 1989

tvrdil, že pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávisť, patrně se domníval, že je to v lidských silách. Neznal Krista, nepřemýšlel o něm a ani se neptal křesťanů, proč si do svých domácností dávají kříž a v nejhrošších chvílích života, kdy se jich dotkne lež, nenávisť, tragédie, v pohledu na něj nacházejí útěchu. My křesťané zvěstujeme světu jeho smrt, protože nás svou smrtí vykoupil (3. odpověď říká: zachraň nás svým křížem!). Vykoupení z hříchu a ze zla vůbec je pro moderního člověka nesrozumitelné, protože neví, co je hřích a zlo a ani to nechce vědět, protože si myslí, že zlo neexistuje (nebo je to jen nepříjemná porucha), a pokud existuje, vykoupí se z něho sám volbami, soudem nebo s pomocí neviditelné ruky trhu. (Když je ta ruka neviditelná, patrně je to asi také nějaký bůh.)

Vyznávat

Tvé vzkříšení vyznáváme – *Tuam resurrectionem confitemur.*

Vyznávat znamená vydávat něco ze sebe, přiznat se k něčemu – věřím, že Kristus vstal z mrtvých. Toto vyznání má být spíše ve skutcích než ve slovech. Nemyslí se tím nějaké dobré skutky, které děláme jaksi samozřejmě, ale skutky Boží, ve kterých je Bůh přítomen. Lidé takové skutky očekávají, „aby vzdali chválu našemu Otci v nebesích“.

Čekat

Na tvůj příchod čekáme – *Donec venias.* Přesněji: (Tak dlouho), dokud nepřijdeš.

Kristus přijde soudit živé i mrtvé. Na to se nikdo netěší. Ani Kristův příchod při naší smrti není zajímavé téma. Proč to tedy říkáme, když se na to netěšíme a ani si to nepřejeme? Každé čekání je naplněno netrpělivostí. „Už tady na tebe čekám celou věčnost,“ říkáme, když se schůzka zpozdí o pár minut. Jak jsou děti netrpělivé, když se blíží Štědrý den. Ale jejich netrpělivost je možno zkrotit jistotou, že dárky jsou už koupené, leží pod strom-

kem, ale zabalené, už jsou tady, ale ještě není „ten čas“. Čekání, které připomínáme při mši svaté je podobné dětskému čekání na Vánoce. Kristus přijde, ale už je tady. Jeho dary jsou tady. Ve zpřítomněné Kalvárii – ve mši svaté, ve svátostech. Tím nám čekání usnadňuje. Proto slova „čekáme“ říkáme ve chvíli, kdy Kristus je mezi námi přítomen pod způsoby chleba a vína pravdivě (*vere*), skutečně (*realiter*), podstatně (*substantialiter*). Kristus už je tady, ale ještě nepřišla jeho hodina – moje hodina. Máme zvěstovat jeho smrt a vyznávat jeho vzkříšení, dokud nepřijde: pravdivě (od slova pravda), skutečně (od slova skutek), a podstatně (celou duší i myslí) neboli svým životem.

P. Jiří Hájek
(Mezilitulky redakce)

P. Jiří Hájek, farář
ve Stříbře

VĚST K NÁPRAVĚ, NEBO MASKOVAT HŘÍCH?

Ještě k 8. kapitole Amoris laetitia

V debatách ohledně kontroverzí vyvolávaných exhortací papeže Františka *Amoris laetitia* lze často slyšet slova, která upozorňují na závažné okolnosti umenšující subjektivní vinu za hřích. I v nedávném čísle *RC Monitoru* jsme si mohli přečíst, že „v oblasti ztroskotaných manželství jsou věci, které jsou objektivně špatné, mohou být ale subjektivně velmi těžce přičitatelné jednotlivci v plné míře. Jde o situaci, kdy nemůžeme mluvit o smrtelném hříchu, a okolnosti jsou složité. Proto máme být k tomu vnímaví, protože se nejedná o zákony, ale o konkrétního člověka.“

Mám za to, že takové vyjádření nemíří na podstatu problému, a proto si zaslouží upřesnění.

Pro přijetí svátostí (smíření a eucharistie) není podstatné, za jakých okolností člověk sexuálně stýká se s jiným člověkem, který přítom není jeho zákonným

manželem (podle práva katolické církve) tyto styky zahájil či v nich pokračuje. Pokud se člověk sexuálně stýká s jiným člověkem, který není jeho zákonným manželem, dopouští se skutků, které vylučují z nebeského království (srov. Mt 19,16–19; 1 Kor 6,9.10.18.19; Zj 21,8; Zj 22,15), neboli těžce materiálně hřeší (bez ohledu na subjektivní stránku hříchu). V okamžiku, kdy ve svátosti smíření přijde řeč na tuto skutečnost, je pro platné udělení rozhřešení nutné, aby se takový člověk zavázal, že se již nadále takových skutků dopouštět nebude. Třebaže dříve mohl člověk tento materiálně těžký hřích spáchat se sníženou přičitatelností (u člověka, který má alespoň minimální užívání rozumu a alespoň minimální znalosti katolické víry, je však i toto obtížně představitelné), odmítnutím se zavázat již se těchto skutků více nedopouštět, se tím samým stává formálním hříšníkem bez

lítosti, kterému nelze – pro jeho vlastní dobro – rozhřešení udělit (srov. *Vademekum pro zpovědníky*, 3.5).

Podmínka lítosti, která zahrnuje předsevzetí nehřešit, tedy pevné předsevzetí žít tak, jak chce Kristus, je nedispensovatelná. Žádná okolnost nemůže tuto podmínku zrušit, jak lze dovodit např. i ze slov Pána Ježíše, kterými svým způsobem vyjádřil, že ani dobrý úmysl neospravedlňuje zlo: „Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mě hoden. Kdo miluje syna nebo dceru více nežli mne, není mě hoden“ (Mt 10,37; srov. Mt 16,24; Mk 8,34; Lk 9,23; Lk 14,26–27). Proto správci Božích tajemství (srov. 1 Kor 4,1) – pamatující, že nehodná účast na oběti je něčím, v čem Pán „nemá zálibení“ a je „marnou obětí“ a je něčím, co „z duše nenávidí“ (srov. Iz 1,11–17; 1 Kor 11,27–29) – nejsou oprávněni sytit svátostným Tělem Kris-

toovým ty, které sám Kristus označuje za nehodné.

Předsevzetí nehřešit tím, že se člověk nebude dopouštět vnitřně špatných skutků, lze legitimně vyžadovat, neboť takto nehřešit je vždycky možné. Tak učí např. Tridentský koncil, papež Jan Pavel II. v encyklice *Veritatis splendor* (srov. *Veritatis splendor*, 102) nebo papež František, když v exhortaci *Amoris laetitia* vybízí pastýře, aby pomáhali lidem dosáhnout

„plnosti plánu, který s nimi Bůh má, což je silou Ducha Svatého vždycky možné“ (AL 297).

Tvrdit opak – tvrdit lidem, o nichž se hovoří, že nejsou schopni změnit svůj život tak, aby byl v souladu s Boží vůlí – by bylo v zásadě jejich „zavrnutím navěky“, které papež František ve své exhortaci odmítá (srov. AL 296, 297), a jež by pastoraci – ke které tak důrazně vyzývá papež František – v zásadě učinilo zby-

tečnou záležitostí. Křesťanství by se tak stalo nástrojem maskování hříchů, nikoliv zdrojem jejich nápravy, kvůli které Bůh poslal svého Syna na svět.

Miroslav Kratochvíl

ICLic. Ing. Miroslav Kratochvíl, konzultor a stálý prokurátor a advokát u Diecézního církevního soudu v Brně

O JAKÝCH HLOUPOSTECH SE TADY BAVÍTE?

Webové stránky *Christnet* otiskly článek publicisty Andrew Browna, „Válka proti papeži Františkovi“: navzdory senzacechtivému názvu je to text poměrně solidní – poctivě uvádí názory jak „liberálů“, tak „konzervativců“, ale – po mém soudu – ukazuje, jak v debatách o Církvi chybí hledisko vycházející z naší zkušenosti s komunismem. Brown v tom není sám, narážím na to častěji, a proto snad nebude od věci se o něm zmínit. Vady článku nespočívají ani tak v chybných faktech: mají spíše charakter jakýchsi zamlčených předpokladů.

„Liberály“ označuje Brown za extroverty, „konzervativce“ za introverty. To je matoucí, protože jednak psychologizuje náboženskou víru, jednak vychází právě z chybného předpokladu, který je notabene v rozporu s Evangeliiem. Zatímco Kristus u Jana říká, že ho svět pronásleduje a my na tom budeme podobně, dnes se mnozí křesťané snaží především „být hodní“ a nezlobit, tedy přizpůsobovat se. Čekají od toho, že budeme se světem lépe vycházet. Není to tak: už před nějakými dvěma, třemi lety otiskly *New York Times* přehled o tom, v jakých společenstvích křesťané přibývají a kde jich naopak ubývá. Přibývají evangelikálové a konzervativnější katolíci, ubývá lidí v liberálnějších společenstvích, a to podstatně. Spojené státy jsou v tomto případě ilustrativnější, protože mají mnoho diecézí a rozdíly jsou jasně patrné – jsou diecéze konzervativnější (Nebraska, Arlington), kde mají katolíci hodně dětí a kněžského

dorostu je dostatek, a potom – řekli bychom my – ty „obyčejné“.

Hlavním polem sporu není morálka, ale antropologie. Jsou rozdíly pohlaví umělé, nebo přirozené – a tedy stvořené, tedy dobré? Je mateřství ženy jejím hlavním posláním, nebo břemenem,

Foto: Wikimedia Commons, Peter K Burian (CC BY-SA 4.0)

Vývoj evropské společnosti jde směrem k liberalismu, máme se přizpůsobit? A pokud se přizpůsobíme, co chceme světu přinést?

stereotypem? Je otcovská role muže pro děti podstatná? Je přirozená rodina pro společnost důležitá? A tak dále...

Vývoj evropské společnosti jde směrem k liberalismu, máme se přizpůsobit? A pokud se přizpůsobíme, co chceme světu přinést?

Je komické, když se nám konzervativcům vyčítá, že pořád mluvíme jen o sexu,

ale byli to naopak levicoví liberálové, kdo transformovali sex na politickou kategorii a mlátí nás s ní po hlavě. Politizace sporu o rodinu také vede k tomu, že i Brown používá ve svém článku vysloveně militaristický slovník: válka, bitva... Ale uplatnění vlastní zkušenosti není přece konfrontace. Všichni jsme formováni tím, co jsme prožili, a co je pro nás základní. Člověk má dvě základní potřeby: jídlo a sex. Jídlo potřebujeme, abychom nezahynuli, a sex potřebujeme, abychom nevyhynuli. To, co se stalo v euroamerické společnosti, je prostě: jídlo přestalo být problém. A protože člověk je ustrojen na určitý rozsah problémů, přesunul se mu sex na místo první. A protože euroamerická civilizace není celý svět, vzniká napětí mezi světem, kde lidé trpí hladem, a světem, kde se otázky sexu považují za nejdůležitější.

Před časem jsme otiskli rozhovor Radia Vatikán s MUDr. Cernea (Rumunsko), která se se svým manželem zúčastnila biskupské synody o rodině. K průběhu synody měla výhrady, které formulovala šetrně, ale jasně. Řekla v zásadě toto (cituji po paměti): U nás věřící lidé trpěli v lágrech a byli pro víru připraveni zemřít. Mnozí tam zemřeli. O jakých hloupostech se tady bavíte?

Michaela Freiová

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

FIKTIVNÍ FILOSOFICKÉ ROZHOVORY O NEFIKTIVNÍCH PROBLÉMECH

Tháletovo nebe

Tak jak je to s tou filosofií? Je vůbec k něčemu? Přátelé Filosof a Nefilosof si dnes povídají o Thalétovi a o pravdě.

N: Probrali jsme spolu již řadu témat a já jsem měl možnost se nad nimi vážně zamyslet. Přivedl jsi mě k náhledu, že filosofii nelze odhodit do starého železa. Někdy vše chápu bez potíží, jindy se mi ale všechno znovu znejasní. Byl bych ti vděčný, kdybychom se k některým otázkám mohli vrátit.

F: To je určitě nezbytné. Filosofii se nemůžeš naučit jako matematiku. Má také meditativní rozměr. Nad jejími problémy i řešeními musíš dlouho setrvávat a snažit se o jejich myšlenkový průnik. To není vůbec nic snadného.

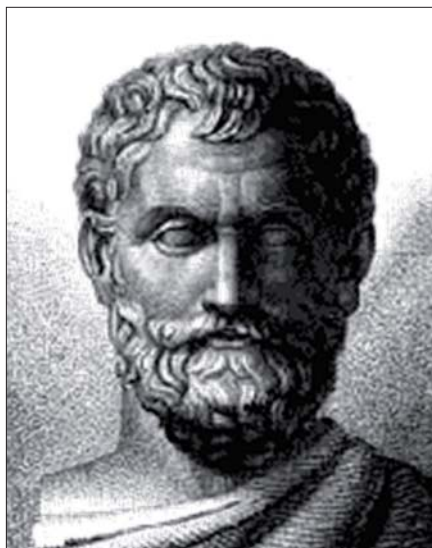
N: Vracím se tedy k otázce „k čemu je filosofie užitečná“? Ptám se na její praktičnost. Vzpomínám si, jak nás ve škole učitel bavil příběhem o prvním filosofovi Thaletovi z Milétu. Málem jsme se popukali smíchy. Když prý při chůzi pozoroval hvězdy na nebi, zřítíl se do studny, které si nevšiml. Bylo nám řečeno, že je to názorná ukázka nepraktičnosti filosofie – zabývá se velmi abstraktními problémy, ale v praktickém životě nám k orientaci nepomůže. Spíše nás odcizí pragmatickému stylu myšlení, bez něhož se nedá v každodenním životě fungovat.

F: Platón k tomuto příběhu dokonce poznamenává, že se týká všech, kdo svůj život zasvětili filosofii. To skutečně vrhá dost nepříznivé světlo na filosofy a jimi kultivovanou disciplínu. Platóna je ovšem třeba umět číst. Pokud nedokážeš zachytit poselství, které se za uvedeným příběhem skrývá, mineš se s jeho pravým významem. Platón rozhodně nechtěl, aby byl interpretován v jeho syrové podobě. Jeho prostřednictvím nám míní sdělit něco velmi důležitého.

N: Opravdu? Můžeš mi říct, co?

F: Rozuměj příběhu z druhého konce. Kdo se studní dokáže vyhnout, neupírá svůj zrak ke hvězdám. Hvězdné nebe zde

symbolizuje náměty filosofie. Thaletova chůze zase obyčejný chod života. Smysl události je kromě jiného následný: myšlení soustředěné na konkrétní, smyslově vnímatelné věci ztrácí ze zřetele problémy, které nevstupují do jeho „praktické-

Thalés z Milétu. Foto: Wikimedia Commons

Podle Thaléta představuje filosofie žádoucí způsob lidské existence. Je vrcholným výrazem lidského zájmu o pravdu ohledně světa a člověka.

ho horizontu“. Pokud se člověk dlouhodobě zaměstnává jen svými konkrétními záležitostmi, už si žádného nebe nad sebou ani nevšimá. Neuvědomuje si, že je zde něco, k čemu by potřeboval právě filosofii. Nedivím se, že se ti takové klikaté způsoby vyjadřování zdají být dost zarážející. Proč to Platón neřekne „na ro-

vinu“? Z určitého důvodu si se svými čtenáři hraje a chce „odfiltrvat“ ty, kdo se zastavují u doslovného znění jeho textů. Myšlenkově omezeným lidem vnuká tento příběh pohrdání filosofií.

N: Tak to je pro mě novinka. Nikdy bych si nepomyslel, že je nutné číst „mezi řádky“ Platónových spisů.

F: Doslovný význam předloženého příběhu zde určitě nehraje žádnou roli. Je to patrné z profilu Thaletovy osobnosti. Platón velmi dobře věděl, že tento jónský filosof byl navýsost praktickým mužem. Nevěříš? Stačí uvážít informace, které máme z jiných zdrojů. Thalés byl osobní přítel milétského tyrana Trasybula a byl činný v politice svého města. Společně s jinými stál u zrodu tzv. jónského svazu, vojenského paktu mezi jónskými městy, které se, zcela oprávněně, obávaly perské invaze. Že je autorem tzv. Thaletovy věty, to ti připomínat nemusím. Asi ale nevíš, že dokázal změřit výšku egyptských pyramid – počkal si, až zapíchnutý kůl bude kolem poledne vrhat stejně dlouhý stín a v ten samý moment přeměřil i stín pyramid. Dlouho dopředu vypočítal i zatmění slunce na 28. května roku 585 před Kristem. Jeho inteligence byla mimořádná. Aristoteles nám podává zprávu i o jeho podnikatelské prozíravosti. Na základě svého pozorování předpověděl, že následný rok bude nebývale bohatá úroda oliv. Pronajal si tedy ještě v zimě všechny olivové lisy v oblasti a v létě je pak za úplatu poskytoval pěstitelům oliv. Vydělal na tom značné peníze. Ty pak zase rozdal. Chtěl tím jen ukázat, že kdyby měl zájem, nebyl by pro něj problém vydělat si na luxusní živobytí nasazením svých praktických schopností. On však chtěl být filosofem. Byl také horlivým sportovním fanouškem. Prý dostal infarkt na stadiónu, když povzbuzoval

svého favorita. Zkrátka, určitě to nebyl člověk, který by pro své abstraktní filosofické vědění neobratně padal do nějaké studny.

N: Já žasnu. To jsem vůbec nevěděl. Kdybych byl podnikatelsky tak zdatný jako Thalés, věnoval bych se vydělávání peněz a na filosofii bych už neměl čas. Záměr tvého výkladu už tuším. Má nás dovést k nahlédnutí důležitosti filosofie. Když se takový člověk jako Thalés vzdal bohatství, které mu leželo u nohou, a dal přednost filosofii, musel ji považovat za cennější než zlato.

F: Přesně tak. Určitě ti vrtá hlavou, co ho na filosofii tolik přitahovalo a proč jí nic na světě nemohlo konkurovat. V Thaletových očích, který je otcem všech filosofů, představovala žádoucí způsob lidské existence. V bytí filosofem spatřoval něco mnohem více než v pouhém bytí bohatým. Proč? Protože filosofie je vrcholným výrazem lidského zájmu o pravdu ohledně světa a člověka. Tento zájem je hlubší a důležitější než všechny ostatní zájmy.

N: Že by byl tento starověký myslitel veden tak příšerně obecným zájmem? Pokud se nepletu, zájmy musí být vždy konkrétní, jinak postrádají hybnou sílu. Žádná pouze abstraktní idea nikoho nepohne ke konkrétní činnosti. Nevěřím, že by se Thalés či jiní filosofové ve svém jednání inspirovali abstraktním zájmem o pravdu. Taková motivační síla nemůže obecné pravdě náležet. Někjaká konkrétní pravda se jako motivace lidských rozhodnutí hodí mnohem lépe.

F: Nedoceňuješ povahu tohoto problému. Univerzální pravda je největší hybnou silou v lidském životě. Pravda je něco tak abstraktního, že se týká všeho konkrétního. Je abstraktní, protože nezredukovatelná na žádnou jedinečnou, konkrétní situaci. A je takto neredukovatelná, protože na ni narážíme nejen v tomto či onom konkrétním případě, nýbrž naprosto ve všech případech a situacích. Pravda je naším údělem, jemuž nelze uniknout.

N: O tom silně pochybuji. Tyto neživotné abstraktní úvahy o pravdě zajímají málokoho. Proč bychom měli všude narážet na problém pravdy? Vždyť sám dobře víš, jak se lidé cítí nad takové přístupy povznesení. Dnes se dokonce mluví

o post-pravdivé době. Pravda již dávno vyšla z módy.

F: Thalés byl vnímavý k tomu, co nešlo myšlenkově nijak obejít. Na prvním místě je to právě pravda o skutečnosti, a to navzdory tvé poznámce o post-pravdivé etapě našich dějin. Je úplně jedno, jak se

Andrea di Bonaiuto: Via Veritas, detail (kolem 1365)
Foto: Wikimedia Commons, Sailko (CC BY 3.0)

Univerzální pravda je největší hybnou silou v lidském životě. Je naším údělem, jemuž nelze uniknout.

snažíš pravdu znehodnotit, znevážit, vytěsnit či přehlížet. Jedno stále zůstává – vždycky to budeš dělat s pravdivostním nárokem. Budeš trvat na tom, že deklarování významu pravdy v lidském životě je pravdivý názor. Pravdivý názor o důležitosti pravdy. Nebo snad ne?

N: No, máš..., jak bych to řekl? Mám to na jazyku, ale nejde mi to přes rty.

F: Pravdu?

N: Ano, kapituluji. Za tvým vítězoslavným výrazem čtu i tvé myšlenky. Neverbálně mi teď sděluješ, že pravda je centrálním námětem ne matematiky,

psychologie, chemie nebo nějaké jiné speciální vědy, nýbrž filosofie. A poněvadž se pravdy nedokážeme zbavit, nedokážeme odstranit ani filosofii. Tím je patrná její důležitost pro naše životy.

F: Zasloužíš pochvalu. Jsem hrdý na svého žáka!

N: Ještě rozptyl mé přetrvávající pochyby. Je-li pravda, že člověk všech dob se od pravdy nemůže osvobodit, proč dnes tolik lidí problém pravdy zcela ignoruje? Proč se o něj absolutně nezajímají? Proč se vrhají střemhlav do svých konkrétních záležitostí a na nějakou pravdu přitom nehledí?

F: Protože si myslí, že je to tak správné. Protože mají za to, že jejich chování ztělesňuje pravdu o lidském životě. Zkus jejich způsob existence zpochybnit! Budou reagovat velmi podrážděně. Odvěti ti něco na svoji obhajobu. Třeba i něco neslušného. Budou klidně hájit právo na život v omylu. Právo na život v omylu však nemůže být omyl, protože pak by ztratilo status práva. V myslích jeho obhájců je neseno pravdou. Pravdou o právu na život bez pravdy.

N: S pravdou se setkáváme opravdu všude. Proč ji tito lidé nerozpoznávají?

F: Protože jsou špatní filosofové. Dobrý filosof ji zachycuje v každém momentě svého života. To je ono Thaletovo hvězdné nebe. Na něj je třeba hledět. Případný pád do studny bezvýznamnosti vyhloubené kritérii pragmatiků není žádnou tragédií.

N: Jaký důsledek z toho mám vyvodit pro můj konkrétní život?

F: Denně musíš činit řadu pragmatických rozhodnutí. Nikdy nezapomínej, že je třeba je konat s ohledem na pravdu. S ohledem na pravdu o světě, člověku i Bohu. O této pravdě tě může poučit právě filosofie.

N: Mé praktické zájmy zaplňují veškerý můj čas. Musím to změnit. Pokusím se vzít své studium filosofie vážněji než doposud.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal,
Ph.D., filosof. Přednáší
na vysoké škole CEVRO
Institut a spolupracuje
s Občanským institutem

NÁVRAT OTCE ELIÁŠE

Před dvaceti lety vyšla v češtině románová prvotina kanadského malíře Michaela D. O'Briena (*1948) nazvaná lakonicky *Apokalypsa*. Kniha byla od té doby přeložena do dalších jedenácti jazyků a její autor se stal světoznámým katolickým spisovatelem.

Přinesla příběh karmelitánského kněze otce Eliáše Schäfera, jenž zažil v dětství hrůzu holocaustu, v mládí úspěch jako přední izraelský politik a právník a ke stáru toužil strávit zbytek svých dní modlitbou a pokáním v klášterním tichu. Byl však Církví vyslán, aby se utkal s nejmocnějším mužem planety, snad Antikristem skrývajícím svou pravou tvář pod maskou mírotvůrce a globálního sjednotitele.

Napínavý román se odehrával na přelomu druhého a třetího tisíciletí v kulisách nejvyšší světové a vatikánské politiky. Dějištěm mu byla společnost, jež odmítla Krista a nyní žízni po světských spasitelích, kteří by zvnějšku nastolili mezilidskou harmonii bez požadavku na vnitřní obrácení člověka. Dějištěm mu byla též Církve v krizi, unavená modlitbou a bděním, pokoušená stát se společností pro zlepšování lidského údělu a budouvatelkou Božího království na zemi.

Hluboce katolické drama dávalo nahlédnout za oponu vnějších událostí – do světa, kde se boj proti nepříteli nevede v první řadě zbraněmi a intrikami, ale modlitbou, svátostmi, přijetím vlastní slabosti a ochotou svěřit se Bohu do rukou. O'Brienovi se podařilo zdanlivě nemožné: napsat thriller, jenž byl zároveň duchovní četbou.

Teprve po téměř dvou desetiletích vyšel v angličtině dlouho očekávaný druhý díl – *Eliáš v Jeruzalémě*. Odehrává se během pouhých osmi dní, kdy dochází k vyústění zápasu mezi Mesiášovým prorokem a Mužem hříchu, který si sám rysy mesiášství přisvojuje, chce nastolit jednotu všech náboženství a během nejbližších dní se chystá na Chrámové hoře završit svou spanilou jízdu směrem ke světovládě.

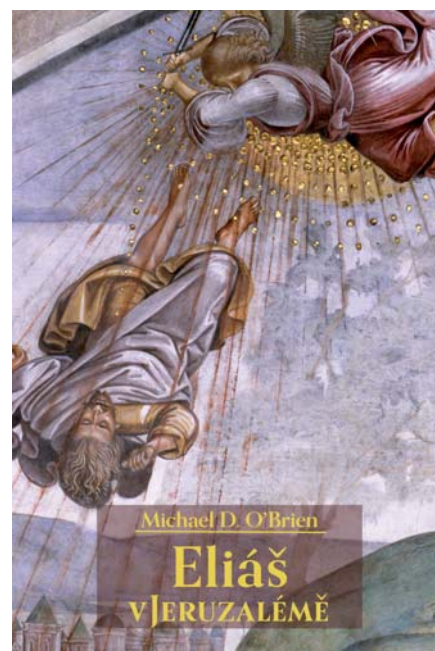
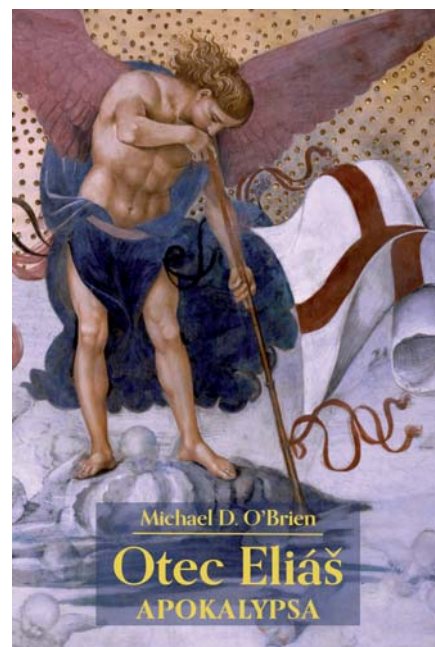
Obě knížky právě vycházejí v nakladatelství Hesperion.

[Ukázka z 5. kapitoly]

Eliáš se vydal na dlouhou zpáteční cestu do Šajch Džarráhu a srdce ho bolelo nad slepotou, s níž se při rozhovorech setkal. Nejhorší byly klamně představy arcibiskupa, neboť tomu se dostalo všech výhod, aby viděl dál. Eliáš si připomněl, že lidé zrazující pravdu sužovali Církev od počátku. Podobných stratégů nikdy nebylo málo, zejména v dobách krize. Kdykoli na Církev útočili vnější nepřátelé, vždycky se v ní objevili zastánci argumentu menšího zla – pokusme se s utlačovateli dohodnout, zachraňme, co se dá, spolupraci s jejich nespravedlivými požadavky. Tak jako *Judenrat*, židovská rada ve varšavském ghettu, jejíž motivace byla dobrá, ale skrze níž bylo postupně všechno ztraceno.

A co Kristovo tajemné rozhodnutí dovolit Jidášovi, aby s ním byl až do konce, kdy se zrádce rozhodl definitivně? Byl jen zkažený chamtivostí? Nebo to byl zklamaný idealista? Poháněly ho politické ambice, pokřivené pojetí dobra, spása Izraele podle jeho vlastních kritérií? Různých teorií o Jidášovi bylo mnoho – vždycky to byly dohady a často projekce. Eliáš chápal i to, že i mezi kněžími vždycky byli kariéristé, muži, jimž byla pravda lhostejná a jako kněží či biskupové usilovali jen o pohodlný život.

V arcibiskupově tváři či způsobech nebyla patrná mravní zkaženost. Byla v něm jistá jemnost, šlo však o laskavost, jíž chyběla skutečná síla. S velkou pravděpodobností podlehl jednomu ze Satanových chytřejších triků, rafinovanému ďáblu přicházejícímu zadním vchodem, když démonům neřesti nevyšel frontální útok. Jestliže Jidášův syndrom selhal, měl úspěch syndrom Kaifášův? Kdy ten člověk začal ztrácet orientaci? Ve struktuře jeho myšlení určitě působil nesprávně chápáný soucit. Měl přátele a příbuzné, kteří ve svých životech porušovali příkázání? Možná chtěl být zpočátku jen laskavý, evangelizovat empaticky. Vzhledem k neústupnosti Božích zákonů pak upadl do dilematu dobrosrdečných lidí, jimž schází odvaha říkat pravdu s láskou.

Jejich přirozené sympatie jim říkají jednu věc a jejich víra druhou.

Tito vnitřně rozpolcení pastýři proto prahnou po rozhodnosti. Dlouhá léta nekonečných jemných nuancí, četby scestných teologických knih a pocitů bezmoci, kdykoli se setkali se slzami a výčitkami těch, kdo mravní imperativy pokládali za příliš náročné, je oslabila

ještě více. Přidejte k tomu diskuse s přáteli podobného zaměření, s lidmi, jež obdivovali, chytrými lidmi, kteří se rozhodli manipulovat veřejným míněním, protože usilovali o rozklad Církve a její přebudování ke svému vlastnímu obrazu. Tato dynamika v kombinaci se skrytými hrozcí pýchou dovedla arcibiskupa k závěru, že pravověrné katolictví prostě už není schůdné, už nemůže fungovat tak, jak fungovalo po dvě tisíciletí. Tito muži jsou přesvědčeni, že se primitivní křesťanství musí vyvinout v něco všezahrnujícího, nesoudícího a nekonfrontačního. Především nesmí nikoho urážet.

Eliáš znal tento sklon nejvíce u německých a rakouských biskupů, třebaže se vyskytoval i jinde. Zejména pro ně bylo obtížné odolávat materialistické sociální revoluci a disentu uvnitř jejich vlastních diecézí. Často se sám sebe ptal, zda u nich nejde stále ještě o přehnanou reakci na viny nacismu, bez ohledu na to, jestli jejich rodiče a prarodiče za národního socialismu trpěli, nebo ho podporovali. Pro ně pro všechny to ještě tři generace po válce zůstává významnou součástí jejich identity a paměti. Každá autorita je tedy podezřelá, ba nebezpečná, ztotožňovaná s autoritářstvím. Náboženská autorita by proto měla být kolegiální v rovnostářském smyslu slova.

Autoritu papežského úřadu – podle nich vládu jednoho muže – nelze tolerovat, neboť tento způsob vládnutí je nedemokratický, a protože je nedemokratický, určitě směřuje k fašismu.

Eliášova unavená mysl soptila dál.

Noví Němci jsou přesvědčeni, že se ze svých dějin poučili. My nejsme zlí Němci, prohlašují, my jsme hodní Němci. Nesmíte nás nenávidět, nesmíte nám dávat kolektivní vinu, nesmíte po nás chtít, abychom se styděli navždy. Jsme láskyplní lidé. Chceme, aby všichni byli šťastní. A jestli nejste šťastní, my vás k tomu přinutíme.

Eliáš si povzdechl s pocitem zděšení. Copak to nevidí? Jak to, že pod povrchním antifašismem nerozpoznali svůj vlastní nový fašismus, když umožnili vnucení sociální revoluce, znásilnění svědomí, demontáž suverenity, indoktrinaci mládeže, šíření tragicky zakrnělé antropologie?

Tito lidé spadli do rukou Antikrista jako přežralé švestky. Dokud bude jeho program na povrchu společensky přijatelný, budou mu tleskat. Ale co udělají, až se projeví jeho skryté autoritářství?

Měl velmi rád Benedikta XVI., nadáného a svatého muže, který byl univerzálním pastýřem duší a jasně uvažujícím učitelem všech, kdo byli ochotni naslou-

chat. Převor kláštera Stella Maris, současný převor jejich malé fundace u Efezu, je moudrý představený a přítel. Eliáš znal další germánské biskupy, opravdové syny Kristovy, byla jich však menšina, jíž jejich spolubratři opovrhovali. Byli zde i lidé, jež duchovně vedl, jeden laik v Berlíně a laička v Bavorsku, oba stateční novináři, kteří odvážně bojovali proti totalitním rysům nově vznikajícího evropského řádu. Média je neustále osočovala jakožto „nacisty“. V uplynulých dvou letech byli oni a několik jim podobných, stejně jasných hlasů z veřejné scény postupně odstraněni.

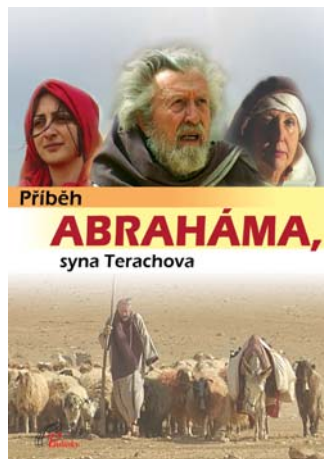
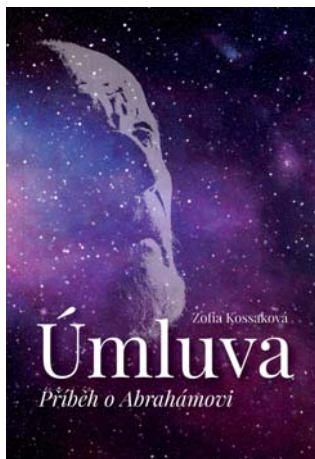
Cestou zpět do bytu dal Eliáš takto tiše průchod svým pocitům. Byl to ztracený večer, pomyslel si. Nedozvěděl se mnoho, co dosud nevěděl, a dovolil, aby se jeho smutek změnil ve frustraci a teď i vztek. Ztratil pokoj. Naléhavě potřeboval najít klidné místo, kde by se mohl pomodlit. Poblíž vysokých hradeb u západní strany Starého Města prudce změnil směr a vešel Jaffskou bránou.

Z knihy Eliáš v Jeruzalémě
<http://hesperion.cz>

Eliáš v Jeruzalémě, 224 s., 269 Kč
Otec Eliáš: Apokalypsa (druhé, aktualizované vydání úspěšného románu, který vyšel česky v roce 1998 pod názvem Apokalypsa), 520 s., 389 Kč

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, I 10 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Zofia Kossaková: Úmluva. Příběh o Abrahámovi

Historický román s biblickou tematikou, který zachycuje Abraháma jako hlavní postavu. Abrahám je zde popsán jako člověk z masa a kostí se všemi pochybnostmi a starostmi. Román byl napsán pod dojmem válečných zážitků z vězení a koncentračního tábora a měl být pomocí pro ty, kdo jsou pronásledováni.

Váz., 464 s., 365 Kč

Příběh Abraháma, syna Terachova (DVD)

Putování po stopách Abraháma, praotce tří monoteistických náboženství, za pomoci biblických i mimobiblických pramenů, svědectví archeologických nálezů i výsledků teologického bádání židovských, křesťanských a islámských odborníků rekonstruuje příběh z knihy Genesis.

DVD, český a anglický dabing, 120 minut, cena 270 Kč

KROKODÝL ANEB MŮŽEŠ RŮST

Přílohou tohoto čísla *RC Monitoru* je kniha P. Marka Dundy s názvem *Krokodýl aneb můžeš růst*. Vám, kteří odebíráte i časopis *Milujte se!*, přišla kniha jako dárek již s tímto časopisem, ostatní ji dostáváte nyní s *RC Monitorem*. Krokodýl je starobylým symbolem duchovního

života. Krokodýli prý totiž rostou po celý život. Čím starší krokodýl, tím větší... No a v duchovním životě jde také o stálý růst. Proto krokodýl jako symbol duchovního života: kdo opravdu naplno žije s Bohem, ten stále duchovně roste. Tato kniha nabízí několik desítek různých „impulsů“ k takovému růstu. Otec Marek Dunda, autor knihy, o ní říká: „Nejde o nic nového. Právě naopak! Jsou to většinou staré myšlenky z různých pozapomenutých katolických příruček, vyslovené řečí dnešní doby.“ Knihu vydal tiskový apoštolát A.M.I.M.S. ve Vranově nad Dyjí. Je proto šířena jen za příspěvek na její tisk. Jeho doporučená výše je 15 Kč za výtisk + obyčejné poštovné České pošty. Pokud Vás kniha zaujme a budete ji chtít šířit mezi svými přáteli a známými, je možné ji objednat na www.amims.net (apostolat@fatym.com). Tam je také k dispozici v kompletní verzi ke stažení zdarma. P. Pavel Zahradníček, koordinátor tiskového apoštolátu A.M.I.M.S., říká: „Nejde nám o prodeje, ale aby se publikace, které vydáváme, co nejvíce šířily mezi lidmi. Proto také nabízíme jejich kompletní verze, pokud je to možné, ke stažení

na našich webech. Jde nám o evangelizaci a o upevnění víry. Bereme to jako určitou formu rozsévání – jak říká svatý Pavel: „Kdo rozsévá skoupě, skoupě bude také sklízet, a kdo rozsévá pozhnaně, pozhnaně bude také sklízet“ (2 Kor 9,6).“

Možná vás zaujme, že kniha vyšla v nákladu 45.000 výtisků a kromě čtenářů *RC Monitoru* a časopisu *Milujte se!* ji dostávají jako dárek také čtenáři týdeníku *Světlo*. Snad přinese užitek Vám i Vašemu okolí. P. Marek Dunda dává takovýto návod na použití knížek z tiskového apoštolátu A.M.I.M.S.: „Kniha si objednat od každého titulu alespoň deset, sám si knihu nejdříve přečíst (to jde i bez toho, že byste si knihu objednali, protože jsou ke stažení na internetu) a potom uvážit, komu ve Vašem okolí by mohla být prospěšná. Knihy pak rozdávat, půjčovat, nabízet za příspěvek na tisk. Šířit je zejména mezi lidmi, kteří by si takovou knihu nikdy sami nekoupili, ale když ji od Vás dostanou, tak si ji přečtou.“ Může to být určitá inspirace nyní, když se blíží Vánoce. Dalo by se to nazvat „evangelizace malým dárkem“.

A.M.I.M.S.

8. Večerní zpytování svědomí

Když chce někdo ublížit, míří tam, kde jsme nejvíce zranitelní. Také ďábel, který nás chce duchovně usmrtit, míří tam, kde jsme hodně zranitelní. Snaží se působit proti večernímu zpytování svědomí, abychom ho vynechali, udělali formálně a nenamáhal se nad tím přemýšlet.

Kdo vynechává večerní zpytování svědomí:

- zastaví se v duchovním pokroku,
- hrozí, že se nepoučí z chyb, kterých se dopustil,
- ztrácí vnímavost pro hříchy,
- není jisté, že při přípravě na svátost smíření postřehne vše podstatné,
- je ochuzen o drobná malá vítězství,

– nepoděkuje Bohu za to, co se mu podařilo.

Návod na každodenní zpytování svědomí – tři otázky:

1. Čím mi dnes Pán Bůh udělal radost? – Vede k radostnému pohledu na Boha, Bůh na mne nezapomíná. Často přes všechny těžkosti nevidíme to dobré. Uvědomit si, že vše, co máme, je od Boha. Tato otázka by měla vést k postoji vděčnosti Bohu – Bože, děkuji.

2. Čím jsem já udělal Pánu Bohu radost? – Pane, z lásky k Tobě jsem ne-nařikal, pracoval pečlivě, snesl něco těžkého. Uvědomit si, zda z toho mohl Pán Bůh poznat, že ho mám rád. Tato otázka by měla vést k povzbuzení ke konání dobra z lásky k Pánu Bohu...

3. Čím jsem Pána Boha zarmoutil?

– Proběhnout den, litovat toho, kdy jsem mohl udělat dobro a neudělal, litovat hříchů. Kdo se naučí litovat, nemusí mít nikdy strach ze smrti – je připraven i pro tuto důležitou chvíli. Tato otázka by měla vést k opravdové lítosti a předsevzetí, nebudu již tak jednat.

Kdo se naučí takto zpytovat svědomí, nebude naříkat: „Vytratila se mi radost ze života“.

8. úkol

Denně věnuj chvíli večernímu zpytování svědomí. Mohou Ti pomoci 3 otázky: 1. Čím mi Bůh udělal radost? (vděčnost) 2. Čím jsem mu udělal radost já? (láska) 3. Čím jsem ho zarmoutil? (lítost).

(Ukázka z knihy)

Letem světem

Novinky.cz přinesly titulky, o kterém si čtenář musel nejprve pomyslet, že se do redakční práce vloudil šotek: **Japonské dráhy se omluvily cestujícím za to, že vlak odjel o 20 sekund dřív než bylo v jízdním řádu.** Aneb když se něco dělá, má se to fakt dělat pořádně!

Poslední dobou se v rozhovorech mezi lidmi objevuje téma „Polsko“. Tato země je nadějí Evropy, ale přesto se velká část kontinentu snaží intenzivně o to, aby její reputaci „napravila“. Česká republika v tom vyniká, zejména jde-li o veřejnoprávní Českou televizi a problematičtějšího polského zpravodaje Miroslava Karase. Článek Lucie Sulovské v magazínu *Echo24* to výstižně shrnuje takto: „Jedenáctý listopad je polským osmadvacátým říjnem. Ale protože Poláci mají trochu jiné naturel, namísto státních významných pro kulturní klenoty normalizace Varšavu pochodují desetitisíce lidí. Nejvíce jich tradičně přicestuje na „Pochod nezávislosti“. Dříve to byla bezvýznamná akce pro pár stovek lidí nacionalistů. Postupně se z toho stal pochod pro všechny nespokojené s vládou Občanské platformy a dnes je to skoro stotisícový mišmaš. Organizátoři se snaží vystupovat umírněně, většina účastníků nejsou žádní radikálové – ale jsou mezi nimi. **V každém případě je to kontroverzní podujetí. Současná vláda k němu má vstřícnější postoj než ta předchozí, ale rozhodně se nejedná o vládní akci a nepromlouval na ní Jarosław Kaczyński, jak implicitně vyplýva-**

lo z reportáže uveřejněné Českou televizí. Pochod nezávislosti pořádá občanská společnost a neziskovky; ano, zní to podivně, a Kaczyński nezávislost oslavoval v Krakově. Projev, který v reportáži zazníval při záběrech na účastníky pochodu, zazněl o den dříve při „měsíční vzpomínce“ na oběti smolenské katastrofy, která se koná každý měsíc desátého. Česká tisková kancelář se nenechala zahanbit, když označila heslo

„Bůh, čest, vlast“ za spojené, s radikálními antisemitskými organizacemi ze 30. let. Jedná se přitom o neoficiální heslo polské armády už od 18. století a od čtyřicátých let minulého století, na základě nařízení polské exilové vlády v Londýně, dokonce heslo oficiální. Dnes se běžně vyskytuje na armádních praporech.“

A když jsme u toho Polska, je známo, že EU je z něho silně nervózní. Ve středu 15. listopadu proběhlo hlasování o **Usnesení Evropského parlamentu o stavu právní-**

ho státu a demokracie v Polsku, kde se mj. objevuje výzva polské vládě, „aby zaujala důsledný postoj k otázce práv žen a dívek tím, že **buďte volně poskytovat dostupnou antikoncepci bez diskriminace a zpřístupní nouzovou antikoncepci,** která nebude na lékařský předpis; v této souvislosti i s výzvou k tomu, aby byl zrušen zákon omezující přístup žen a dívek k nouzové antikoncepční tabletě“. Objevila se také důrazná kritika „**veškerých legislativních návrhů, které by zakazovaly potrat v případě závažného či fatálního postižení plodu; se zdůrazněním, že univerzální přístup ke zdravotní péči, zejména v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a s tím spojených práv, je jedním ze základních lidských práv,** s důrazným zopakováním podpory organizací bojujících za práva žen, a to tím spíše, že byly tyto organizace nedávno cílem trestního stíhání.“ Zajímavé jsou sloupky hlasování – komunisté byli proti přijetí usnesení (byť pravděpodobně ne kvůli ochraně života), EPP, která se hlásí k Schumanovi a Adenauerovi a jejímiž členy jsou např. lidovecký europoslanec Pavel Svoboda nebo za TOP 09/STAN zvolený Luděk Niedermayer, zvedla palec nahoru.

A abychom nezapomněli na dobrou zprávu nakonec: „V akademickém roce 2019/2020 se už na Fakultě sociálních studií (MU Brno) **neotevře samostatný obor genderová studia.** Důvodem je podle vedení malý zájem o obor.“

-zd-

26. 11. Ne	Slavnost Ježíše Krista Krále Ez 34,11–12.15–17, Žl 23, 1 Kor 15,20–26.28, Mt 25,31–46
27. 11. Po	sv. Virgilius Dan 1,1–6.8–20, Dan 3, Lk 21,1–4
28. 11. Út	sv. Mansuet (Miloslav), biskup a mučedník Dan 2,31–45, Dan 3, Lk 21,5–11
29. 11. St	sv. Saturnin, biskup a mučedník Dan 5,1–6.13–14.16–17.23–28, Dan 3, Lk 21,12–19
30. 11. Čt	Svátek sv. Ondřeje, apoštola Řím 10,9–18, Žl 19, Mt 4,18–22
1. 12. Pá	sv. Edmund Kampián, kněz a mučedník Dan 7,12–14, Dan 3, Lk 21,29–33
2. 12. So	sv. Bibiána, panna a mučednice Dan 7,15–27, Dan 3, Lk 21,34–36

3. 12. Ne	1. neděle adventní Iz 63,16b–17.19b; 64,2b–7, Žl 80, 1 Kor 1,3–9, Mk 13,33–37
4. 12. Po	sv. Jan Damašský, kněz a učitel církve Iz 2,1–5, Žl 122, Mt 8,5–11
5. 12. Út	sv. Sába, poustevník, opat Iz 11,1–10, Žl 72, Lk 10,21–24
6. 12. St	sv. Mikuláš, biskup Iz 25,6–10a, Žl 23, Mt 15,29–37
7. 12. Čt	Památka sv. Ambrože, biskupa a učitele církve Iz 26,1–6, Žl 118, Mt 7,21.24–27
8. 12. Pá	Slavnost Panny Marie, počatí bez poskvrny prvotního hříchu Gn 3,9–15.20, Žl 98, Ef 1,3–6.11–12, Lk 1,26–38 (<i>Doporučený svátek</i>)
9. 12. So	sv. Jan Didak Cuauhtloatzintin, laik, vizionář Iz 30,19–21.23–26, Žl 147, Mt 9,35 – 10,1.5–8

MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Redakční rada: PhDr. Roman Cardal, Ph.D., Mgr. Andrej Kutarňa, fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského č.j. arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.